

[Miljøministeren]

målet til en sag om efterspørgsel og forbrug, så vil jeg nok sige, det er lidt forenklet at sige det på den måde. Vi må have erstattet disse varer med andre ting, men hvor det ikke kan lade sig gøre, må vi selvfølgelig gå ind i andre muligheder, og det er genanvendelse. Men det er lige så klart, at genanvendelsens muligheder hænger sammen med, om vi kan afsætte de produkter, vi så får produceret. Det er jo den lille hage, jeg har inde til almindelig overvejelse. Men stadig væk må substitutionen være det primære.

Fru Dagmar Mørk Jensen var inde på spørgsmålet om, hvor lang tid der vil gå, før disse forhandlinger med plastbranchen om en frivillig løsning af substitutionen kan blive gennemført. Jeg har meddelt, at Miljøstyrelsen umiddelbart efter mødet her vil blive sat på den opgave straks at indlede forhandlingerne derom. Hvor lang tid der så kan gå, det tør jeg ikke sige på uge eller måned, men det bliver en meget hurtig proces.

Jeg skal da sige til hr. Damgaard Nielsen, at vi selvfølgelig også følger udviklingen med hensyn til emballagens karakter.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til miljø- og planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 97:

Forslag til folketingsbeslutning om begrænsning i brugen af blyholdige produkter.

Af Tinning (VS) og Margrete Auken (SF) m.fl.

(Fremsat 21/1 87).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Regeringen bliver med dette forslag til folketingsbeslutning opfordret til at udarbejde en bekendtgørelse, der som hovedregel forbyder blyholdige produkter.

Det er forskelligartede problemer, der knytter sig til anvendelsen af bly. Generelt set er det kun få af blys anvendelsesområder, der fører til sundheds- og miljømæssige belastninger.

Da bly anvendes i en lang række industrielle produkter, er det ikke hensigtsmæssigt at indføre et generelt forbud mod anvendelse af bly. Det er bedre at lave reguleringer af de anvendelsesområder, der kan føre til sundhedsmæssige problemer og til forurening af miljøet.

Jeg har allerede på en række områder taget initiativ til at begrænse blyforureningen. Det drejer sig om bly i motorbenzin, om indholdet af bly i levnedsmidler, om anvendelse af blyhagl ved jagt og flugtskydning og om begrænsning af bly i blyhaglpatroner.

En meget stor del af den samlede blyforurening stammer fra benzindrevne biler. På grund af blys sundhedsskadelige virkninger er grænsen for det tilladte blyindhold i benzinen jo i løbet af en årrække blevet sænket. Nu har vi fået blyfri benzin på markedet, og i dag udgør den ca. 30 pct. af det samlede benzinsalg. En medvirkende årsag til denne udvikling er bl.a., at afgiften på blyfri benzin er 32 øre lavere end på anden benzin.

Levnedsmidler er en af de største kilder til befolkningens belastning med bly. Der er derfor fastsat grænser for, hvor meget bly der må være i en række levnedsmidler. Jeg skal i den sammenhæng blot nævne, at grænserne er specielt lave for modermælkserstatning og børnemad, da børn regnes for mere følsomme over for påvirkningen af bly end voksne.

På blyhaglområdet er der iværksat initiativer, som skal nedbringe blybelastningen af miljøet. Det er ikke længere tilladt at anvende blyhagl ved jagt i de såkaldte Ramsarområder med undtagelse af visse skovarealer, og der er indført særlige regler for flugtskydningsbaner. Samtidig må indholdet af bly i blyhaglpatroner ikke være mere end 28,5 g. Miljøstyrelsen har iværksat undersøgelser, således at Folketinget på baggrund heraf in-

[Miljøministeren]

den den 1. august 1990 kan beslutte, om anvendelsen af blyhagl helt skal forbydes.

Hvad angår blyakkumulatorer, kan jeg oplyse, at Miljøstyrelsen har nedsat to arbejdsgrupper, hvoraf den ene skal undersøge, hvordan kasserede blyakkumulatorer effektivt og miljømæssigt forsvarligt kan indsamles og oparbejdes til genanvendelige råvarer. Den anden arbejdsgruppe skal vurdere og fremkomme med forslag til et indsamlings- og pante- eller afgiftssystem. Genindvindingsbranchen og akkumulatorproducenterne deltager i dette arbejde. Arbejdet i begge grupper forventes afsluttet i indeværende år.

Der er i dag enkelte anvendelsesområder, hvor vores viden om bly er begrænset; det gælder bly i kemiske og industrielle produkter. Miljøstyrelsen vil derfor iværksætte en undersøgelse på dette område, og på baggrund af undersøgelsens resultater vil jeg vurdere, hvilke eventuelle initiativer der bør iværksættes.

Jeg mener som nævnt ikke, at det er hensigtsmæssigt med et generelt forbud mod bly, men finder, at der er behov for specifikke initiativer på de områder, hvor der er sundheds- og miljømæssige problemer. Jeg tror, at vi med de hidtidige og planlagte initiativer vil få løst de fleste problemer med blyforureningen, og jeg må på denne baggrund afvise det fremsatte forslag.

Camre (S):

Den socialdemokratiske gruppe finder, at det er et nyttigt forslag, vi her står over for. Forslaget giver jo ikke nogen detaljerede beskrivelser af, hvor bly skal fjernes fra almindelig brug, men peger alene på en så vid adgang til at eliminere bly fra vores miljø som overhovedet muligt.

Jeg synes, det er væsentligt at medgive forslagsstillerne, at bly i mange af de anvendelser, som det har i dag, er inderlig overflødig. Som et eksempel er der peget på de blykopper, man sætter omkring halsen på vinflasker. Det er jo ganske utroligt, at man tillader brug af et tungmetal til en ren pyntefunktion; blyet havner via skraldeposerne og renovationsvæsenet, hvor det absolut ikke hører hjemme. Men ikke nok med det, folk, der har forstand på de dele, siger jo, at vin skal lagres liggende, og det betyder, at vinen trænger ud igennem proppen, går i forbin-

delse med blyet og går tilbage igennem proppen og afsætter blyforbindelser i den vin, som man derefter formentlig med stort velbehag drikker.

Det er bare ét eksempel på en fuldstændig urimelig anvendelse af tungmetallet. Der kan nævnes en lang række andre, blylodninger, som også er nævnt i forslaget. Hvor ingen anstændige VVS-reparatører eller -montører i dag vil driste sig til at bruge andet end sølvlodninger i f.eks. drikkevandsforsyninger, så er der altså ikke klare forskrifter om det. Der kunne nævnes en lang række andre anvendelser af bly, som er overflødige. Der er selvfølgelig også nogle, hvor vi ikke på teknikens nuværende stadi har alternativer, men dem må man jo så arbejde på at finde.

Jeg synes som sagt, at forslaget her er et nyttigt led i bestræbelserne på at få nedbragt blybelastningen i vores miljø, og vi ser meget gerne på en gennemførelse af forslaget under det nærmere arbejde i Folketingets miljø- og planlægningsudvalg.

Svend Åge Petersen (KF):

Også dette beslutningsforslag er en genfremsættelse fra 1985-86, og genfremsættelser er vi her i Folketinget efterhånden vant til, det er der ikke noget nyt i.

Der er heller ikke noget nyt i, at man i partierne VS og SF bevidst ser bort fra, at der allerede er en række initiativer i gang på det ene eller det andet område inden for det store felt, der hedder miljø. Jeg siger, det må være bevidst, at venstrefløjspartierne lader, som om der intet er sat i gang f.eks. vedrørende de miljømæssige forhold omkring bly og dets skadelige virkninger, og det siger jeg, fordi det bestemt ikke er på grund af manglende viden om de virkelige forhold, at VS og SF nu igen kører frem med forslag på miljøområdet.

Men det foreliggende beslutningsforslag er da godt for noget, nemlig fordi det giver miljøministeren en velkommen lejlighed til at fortælle om de mange initiativer, der netop med hensyn til bly allerede er iværksat. Det tror jeg da egentlig at ministeren er mægtig glad for.

I ministerens tale blev der redegjort for de mange initiativer, og jeg skal derfor kun fremhæve et par af de væsentligste her. Indførelse af blyfri benzin er vel nok det vigtig-

[Svend Åge Petersen]

ste initiativ, der er taget, og her er det allerede sådan, at knap en tredjedel af benzinsalget sker i form af blyfri benzin. Denne andel vil stige i takt med, at bilfabrikkerne klart kan fortælle, at deres motorer virkelig kan holde til at køre på blyfri benzin. Den usikkerhed, der har været og faktisk stadig væk er om disse forhold, har været medvirkende til, at salget af blyfri benzin ikke for længst er kommet over de 30 pct. Blylet benzin er en rimelig måde at overvinde de kendte usikkerhedsmomenter på, men målet må være, at vi hurtigst muligt får andelen af blyfri benzin op på et langt højere niveau.

At det er gået hurtigt med at få andelen af blyfri benzin op på disse 30 pct., skyldes ikke mindst, at ministeren for skatter og afgifter ved fastlæggelse af de forskellige afgifter på benzin med og uden indhold af bly har sikret, at der er penge at spare ved at køre på blyfri benzin. Mange danskere er jo mægtig miljøbevidste, og hvis der oven i købet kan spares penge ved at køre på blyfri benzin, begynder det jo faktisk at ligne noget.

Der er allerede foretaget begrænsninger i anvendelse af blyhagl ved jagt og ved flugtskydning, og der er fastsat maksimumsgrænser for blyindholdet i en række levnedsmidler. Ministeren har også nedsat arbejdsgrupper, der inden udgangen af 1987 – det er faktisk i år – skal fremkomme med forslag til genindvinding af kasserede akkumulatører og til indførelse af et eventuelt pantesystem for akkumulatører.

Yderligere aktiviteter er allerede iværksat, og derfor mener vi i Det Konservative Folkeparti ikke, at der her og nu er behov for dette beslutningsforslag fra SF og VS.

Maisted (V):

Venstre støtter selvfølgelig miljøministeren og afviser forslaget.

På side 2 i bemærkningerne er der en lille morsomhed. VS skriver:

»Ligeledes bør blylodning af konservesdåser forbydes – også af hensyn til fødevarerne i dåserne.«

Det var altså sådan rigtig for at sætte trumf på. Jeg tror faktisk ikke, at hr. Tinning kan finde en konservesdåse, der er blylodet. Man anvender tin, hr. Tinning, til det formål.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Vi er i det Radikale Venstre enige i, at blyindholdet bør fjernes eller nedsættes mest muligt, hvor det er teknisk gørligt. Vi er derfor også meget tilfredse med, at anvendelsen af blyfri benzin er så stærkt stigende, som den er. Det viser jo da bl.a., at afgifter i nogle forbindelser kan være forbrugsstyrende.

Ligesom Socialdemokratiet er vi enige i, at bly bør fjernes, hvor det overhovedet kan undværes. Der er jo en hel del, der tyder på, at vi lever med fortids synder fra de tider, hvor man ikke var så bevidst om blyets farlighed. Det må vi alt sammen gennemgå nærmere i udvalget, så vi kan få konstateret, hvad der allerede er gjort, og hvad der bør gøres.

Steffensen (KRF):

Kristeligt Folkeparti mener ikke, der er brug for dette forslag lige nu, fordi der jo som nævnt nu af mange allerede er en række initiativer i gang. Men hvad der måske er nok så vigtigt, er, at de arbejdsgrupper, som jo er blevet færdig med deres arbejde dette år, må komme frem med et resultat, som i hvert fald bør indgå i overvejelserne, inden man tager yderligere initiativer på det område, som er omhandlet i forslaget.

Damgaard Nielsen (FP):

Forslaget ligner jo til forveksling det forrige. Det er, som og nogle partier næsten bevidst leder efter steder, hvor vi stakkels danskere kan komme af med livet ved uforsigtig omgang med forskellige ting. Der blev før nævnt blyhagl, jamen blyhagl har altid været farligt for vildtet i hvert fald. Og der blev nævnt bly på flasker, jamen de pyntegenstande bliver da først hængt på, når distribuering finder sted, men jeg er enig i, at de da sagtens kunne undværes, bevar mig vel.

Men der er et andet sted, der er brugt en masse bly, og det er i vore gamle landsbykirketage, og vi ved jo, at et sådant kirketage halverer sin vægt i løbet af ca. 100 år, og de sidste år har sur regn osv. forøget vægttabet. Men skulle bly være så farligt? Generationen af blytækkere, de gamle håndværkere, er jo lige så sejlivede som alle andre, så jeg tror ikke, det er så farligt, som man vil gøre det til. Den almindelige befolkning kan da også godt selv på fornuftig vis omgås disse materi-

[Damgaard Nielsen]

aler. Man behøver da ikke at nedsætte et udvalg, hver eneste gang der er et eller andet, man finder på kunne være farligt. Der er en tendens til, at vi ligesom skal have skreget ind i øret, at nu er de og de ting farlige. Vi har jo også en mulighed for selv på ganske fornuftig vis at omgås dette. Vi har lige drøftet moderniseringen i de forskellige ministerier, og vi ved jo alle sammen, at jo mindre vi pålægger dem af forskellig art, jo lettere fungerer den offentlige sektor.

Derfor kan jeg ikke gå ind for dette forslag.

Tinning (VS):

Jeg skal starte med at sige, at vi denne gang har valgt at komme hr. Svend Åge Petersen lidt i møde og løse hans problem. Han havde før lidt svært ved at finde rundt i, om det nu var VS eller SF, og jeg skal så oplyse, at SF's ordfører har valgt den løsning simpelt hen at gå. Så kommer hr. Svend Åge Petersen ikke ud i problemer, og så er det oven i købet sådan, at hvad jeg siger, også er på vegne af medforlagsstillerne fra SF. Dermed sparer vi fem minutter, så det er jø udmærket.

Fremgangsmåden i beslutningsforslaget er lagt op på en måde, så den i høj grad imødekommer det, som miljøministeren og også andre har været inde på. Miljøministerens hovedbudskab var vel, at vi skal begrænse eller forbyde anvendelsen af bly dér, hvor vi har nogle sundhedsmæssige eller miljømæssige problemer, og ikke bare sådan i al almindelighed. Det synes jeg er et rigtigt synspunkt. Vi er jo ikke ude efter bly, fordi det er bly. Vi er ude efter bly dér, hvor det giver sundhedsmæssige og miljømæssige problemer.

Det er også derfor, vi har valgt at bruge cadmiumbekendtgørelsen som en slags illustration af, hvad vi forestiller os, og det, vi forestiller os, er altså forbud mod anvendelse af bly på nogle områder, men vi har ikke sagt, at det skal være på alle, for vi erkender fuldt ud, at dette område er for dårligt belyst til den slags meget firkantede, rigoristiske indgreb. Det, vi forestiller os, er derfor forbud på nogle områder som sagt, og så kan der være andre, hvor det er muligt at påvise, at der ikke er nogen sundhedsmæssige eller miljømæssige problemer. Vi har oven i købet

brug for blyet til en eller anden helt speciel anvendelse. I sådanne tilfælde vil vi da kun sige: jamen det er fint, at man i bekendtgørelsen fastholder en dispensationsadgang, sådan som der netop også er i cadmiumbekendtgørelsen. Jeg vil altså godt understrege, at hensigten fra vores side ikke har været det totale, generelle forbud.

Som et eksempel på, hvad man burde forbyde med det samme, har jo flere ordførere, både hr. Camre og hr. Damgaard Nielsen, nævnt de kapsler af bly, som man pynter vinflasker med. Selvfølgelig kan man sige som hr. Damgaard Nielsen, at det er jo bare en pyntegenstand, men problemet er altså, at det er af bly, og at de indgår i husholdningsaffaldet, og når husholdningsaffaldet bidrager med blyforurening, stammer det faktisk i høj grad præcis fra disse pyntegenstande. Det er da et område, hvor vi rolig kunne sige: det anser vi for noget ubetænksomt pjat. Hvis man vil pynte flaskerne, må man hitte på noget andet, som miljømæssigt er uskadeligt. Jeg ved ikke lige, hvordan det skulle gøres, men det kan da være, at nogen kunne få en god idé. Det synes jeg da er et område, hvor det er oplagt at sige, at der må gøres noget.

Jeg tror, det var hr. Svend Åge Petersen, der sagde, at det sikkert var med vilje, når vi ikke nævnte alt det, der allerede er sket på området. Det er nok en misforståelse. Det er rigtigt, som mange har været inde på, at der er sket noget i forhold til bly i benzin og blyhagl, både når det gælder jagt og flugtskydning, og bly i levnedsmidler, i akkumulatorer og sådan noget. Meget af det mener vi at vi blandt mange andre har et stort medansvar for er sket. Det er jo ikke noget, som er blevet påtvunget venstrefløj, vi kunne sige tværtimod. Vi vedkender os en stor del af medansvaret for, at der er blevet taget de initiativer, og hvis vi havde brugt bemærkningerne til at gennemgå det, kunne det i høj grad være blevet udlagt som utidigt pral. Jeg synes heller ikke, det ville have været urimeligt at udlægge det på den måde. Det er jo ikke sådan, at vi, hver gang vi fremsætter et forslag, skal gennemgå alle de gode ting, vi har gjort førhen. Det ville også gøre, at bemærkningerne blev helt urimelig omfattende i mange tilfælde.

Det er sådan set for at gå direkte ind til kernen og spørge: hvad skal der gøres? at vi

[Tinning]

ikke har gennemgået alle de ting, så dér tror jeg at hr. Svend Åge Petersen gik en smule galt i byen.

Med hensyn til blytækkerne er der vel efterhånden ikke så mange tilbage. Jeg kan forestille mig, at en del af dem har oplevet bly nogenlunde lige så farligt, som vildtet har oplevet hagl, men det kan vi muligvis få opklaret under udvalgsarbejdet, hvis nogen vil forfølge sagen lige netop under den synsvinkel.

Jeg synes, at konklusionen på denne debat passende kan være, at som forslaget foreligger her, får vi det nok ikke gennemført, og det er vi selvfølgelig kede af, men når den sorg er overvundet, vil jeg da godt sige, at det, jeg sporer enighed om, er, at på de områder, hvor der er sundhedsmæssige eller miljømæssige problemer med anvendelsen af bly, skal der gøres noget, og det skal gøres så hurtigt som overhovedet muligt, det er der jo et meget bredt flertal for. Jeg mener derfor, vi må bruge udvalgsarbejdet til at finde ud af, hvor meget vi skal gøre med det samme, og hvor meget der ud fra en saglig betragtning nødvendigvis må afvente de forskellige former for udredningsarbejde, som miljøministeren omtalte. Jeg mener f.eks., at den berømt blyindkapsling af vinflaskerne kan vi med det samme sige vi ikke synes der er nogen grund til at have. Der kan så være andre ting, f.eks. akkumulatorerne, hvor jeg bestemt mener, at vi skal afvente udredningsarbejdet i stedet for at lave en eller anden hovsaløsning på det område. Jeg synes, vi skal lave – hvor vi kan blive enige om det – de ting, som kan laves med det samme, og i øvrigt så bredt som muligt arbejde videre på at begrænse eller forbyde anvendelsen af bly, især dér, hvor der er sundheds- eller miljømæssige problemer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til miljø- og planlægnings-

udvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 143:

Forslag til folketingsbeslutning om en ungdomspolitisk handlingsplan.

Af Carsten Andersen (SF) m.fl.
(Fremsat 3/3 87).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det foreliggende forslag bygger på den fejlagtige forudsætning, at det ikke er blevet lettere at være ung under den borgerlig-liberale regering. Det er naturligvis en fejltagelse, alene af den grund at regeringens overordnede genopretningspolitik faktisk har ført til væsentlig fremgang inden for så centrale områder som uddannelse og beskæftigelse og ikke mindst beskæftigelse for unge.

Der er efter regeringens opfattelse ikke behov for en helhedsplan til forbedring af unges vilkår og muligheder i samfundet. I opbygningen af en sådan helhedsplan vil der være risiko for, at de første elementer skal vente på de sidste, og at det gunstige tidspunkt for forbedringer derfor vil kunne forpasses.

Man kan vel også tillade sig at sige, at når vi ser på de sidste 10 års Danmarkshistorie, er det næsten, som om de faktiske vilkår har været omvendt proportionale med antallet af helhedsplaner, der er blevet fremsat. Da man derimod begyndte at gå konkret til værks og opgav slagord som uddannelsesgaranti, beskæftigelsesgaranti osv. for unge, gik det virkelig fremad for de unge. Undskyld denne lille sidebemærkning.

Regeringen er naturligvis enig i, at der fortsat er behov for yderligere forbedringer for de unge. Det arbejder vi på over hele linjen, og det gør vi ganske udmærket uden en helhedsplan.

På samme måde fastholdt vi, da vi havde Det Internationale Ungdomsår, at fremskridt for de unge ikke skulle forbeholdes dette